

Profilaktyka społeczna - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Profilaktyka społeczna
Kod przedmiotu	14.0-WP-PEDP-PROSP-C_pNadGenMOP47
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Pedagogika / Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza i profilaktyka
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia z tyt. licencjata
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2017/2018

Informacje o przedmiocie	
Semestr	4
Liczba punktów ECTS do zdobycia	4
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	• dr hab. Grażyna Miłkowska, prof. UZ • dr Lidia Wawryk • dr Jolanta Lipińska-Lokś • dr Maria Fudali

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Ćwiczenia	30	2	18	1,2	Zaliczenie na ocenę
Wykład	15	1	9	0,6	Egzamin

Cel przedmiotu

Student zdobędzie wiedzę na temat profilaktyki społecznej w Polsce i za granicą. Pozna cele, zadania, poziomy profilaktyki, strategie profilaktyczne, obszary skutecznej profilaktyki w szkole i środowisku lokalnym, pozna standaryzowane programy profilaktyczne oraz zdobędzie wiedzę dotyczącą tworzenia programów profilaktycznych.

Wymagania wstępne

Podstawowe informacje na temat patologii społecznych oraz niedostosowania społecznego dzieci i młodzieży oraz jego przyczyn.

Zakres tematyczny

Wykłady

Norma i patologia w funkcjonowaniu społeczeństwa. Źródła norm i zasad społecznych. Patologia a dewiacja. Teorie wyjaśniające zachowania dewiacyjne człowieka (teoria anomii, kontroli społecznej E. Durkheima, T. Hirschiego, teoria R. Mertona, Teoria zróżnicowanych powiązań E. Sutherlanda, teoria naznaczenia społecznego E. Lemerta, teorie subkultur). Patologie a niedostosowanie społeczne. Definicje i typologie niedostosowania społecznego. Powstawanie i rozwój zachowań aspołecznych oraz mechanizmy psychospołeczne. Biopsychiczne i środowiskowe uwarunkowania nieprzystosowania społecznego dzieci i młodzieży. Rola diagnozy w pracy z dzieckiem niedostosowanym społecznie. Procedury działań podejmowanych wobec osób przejawiających symptomy niedostosowania społecznego. System opieki i profilaktyki nad dzieckiem niedostosowanym społecznie Środki i ośrodki pracy z dziećmi i młodzieżą niedostosowaną. Główne problemy w terapii i resocjalizacji nieletnich niedostosowanych. Współczesne systemy ograniczania zachowań dewiacyjnych dzieci i młodzieży w Polsce i na świecie.

Ćwiczenia

Wprowadzenie: poglądy na istotę niedostosowania społecznego; socjalizacja; niedostosowanie jako problem wychowawczy i społeczny. Teoretyczny model zachowań dewiacyjnych – model rozwoju osobowości i jej zaburzeń w ujęciu E. Eriksona. Pojęcie niedostosowania społecznego: objawy, rodzaje i typologie niedostosowania społecznego (według J. Konopnickiego, Cz. Czapówa, C. E. Sullivana i M. Q. Granta); etapy wykojenia społecznego. Powstanie i rozwój zachowań aspołecznych: mechanizmy psychospołeczne - powstawanie zaburzeń w zachowaniu w oparciu o teorię frustracji potrzeb i społecznego uczenia się W. Bandury. Diagnoza niedostosowanych społecznie: model diagnozy behawioralnej i interdyscyplinarnej, główne etapy; diagnostyka wspierająca; arkusz obserwacyjny T. Achenbacha i jego praktyczne zastosowanie; SNS L. Pytki. Główne przyczyny niedostosowania społecznego: podziały, klasyfikacje; czynniki makrospołeczne powodujące niedostosowanie społeczne (przemiany społeczno-ekonomiczne, rola massmediów, wyjazdy za granicę). Rodzinne uwarunkowania niedostosowania społecznego: czynniki rodzinne w/g Farrington; braki w zakresie umiejętności wychowawczych rodziców; rola kar i nagród w wychowaniu, cechy rodziny dysfunkcyjnej w aspekcie systemów rodzinnych. Charakterystyka wybranych przejawów niedostosowania społecznego wśród dzieci i młodzieży (agresja, odmowa chodzenia do szkoły, fala szkolna, bullying, cyberprzemoc, wagary szkolne, próby samobójcze młodzieży). ADHD i FAS jako przykład zaburzeń funkcjonowania dzieci i młodzieży w wyniku uszkodzenia CUN. Diagnoza dziecka niedostosowanego społecznie. Przemoc wobec dziecka w rodzinie jako zasadnicza przyczyna niedostosowania społecznego; definicje, rodzaje i formy przemocy wobec dziecka; deprywacja potrzeb dziecka, a zaburzenia w zachowaniu. Szkolne uwarunkowania nieprzystosowania społecznego: czynniki tkwiące w systemie szkolnym, w nauczycielu, w uczniu; fobia szkolna jako typ zachowania neurotyczno-lekowego; wagary; bulling. Dziecko niedostosowane w kontaktach rówieśniczych: Popularność dzieci z symptomami zaburzeń w grupie rówieśniczej; dzieci zagrożone ostracyzmem – mechanizmy i skutki.

Metody kształcenia

Wykłady – wykład problemowy, wykład dyskusyjny.

Ćwiczenia – dyskusja, pokaz, metody problemowe, gry dydaktyczne.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbol efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Potrafi uzasadnić ideę i zasady wprowadzenia programów profilaktycznych do placówek oświatowych, opiekuńczo-wychowawczych i pomocy społecznej	K_U02	Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego	Ćwiczenia
Zna strategię budowania programów profilaktycznych w szkole i środowisku lokalnym i potrafi je wykorzystać w projektowaniu własnych działań	K_U10	Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego	Ćwiczenia
Student posiada wiedzę z zakresu profilaktyki społecznej. Zna przyczyny i przejawy niedostosowania społecznego dzieci i młodzieży, sposoby funkcjonowania osób niedostosowanych i zagrożonych niedostosowaniem. Potrafi je omówić popierając przykładami	K_W10	- Egzamin pisemny z progami punktowymi lub Egzamin ustny z progami punktowymi - Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego - Ocena prezentacji - Test zaliczeniowy z progami punktowymi	- Wykład - Ćwiczenia
Jest chętny do pogłębiania zasobów własnej wiedzy na temat profilaktyki społecznej oraz doskonalenia warsztatu pracy profilaktycznej z osobami niedostosowanymi społecznie	K_K01	Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego	Ćwiczenia
Potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania motywów i wzorów ludzkich zachowań, diagnozowania i prognozowania sytuacji oraz analizowania strategii działań praktycznych w odniesieniu do różnych kontekstów działalności pedagogicznej	K_U03	- Egzamin pisemny z progami punktowymi lub Egzamin ustny z progami punktowymi - Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego - Ocena prezentacji - Test zaliczeniowy z progami punktowymi	- Wykład - Ćwiczenia
Jest świadomy swojej wiedzy i umiejętności w zakresie planowania oraz realizowania działań profilaktycznych	K_K07	Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego	Ćwiczenia
Potrafi wyjaśnić pojęcie profilaktyki społecznej i szkolnej, zna poziomy i strategię profilaktyczne	K_W16	- Egzamin pisemny z progami punktowymi lub Egzamin ustny z progami punktowymi - Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego - Ocena prezentacji - Test zaliczeniowy z progami punktowymi	- Wykład - Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Wykłady

Warunkiem zaliczenia jest kolokwium pisemne z treści wykładów. Warunkiem oceny pozytywnej jest uzyskanie 60% pozytywnych odpowiedzi.

Ćwiczenia

Aktywne uczestnictwo studenta na zajęciach (m.in. prezentowanie własnych podglądów formułowanych na podstawie literatury przedmiotu); kolokwium zaliczeniowe.

Ocena końcowa

Ocenę końcową stanowi wynik egzaminu pisemnego bądź ustnego (do wyboru przez studenta). Kryteria oceny obejmowały będą: znajomość treści przedmiotu, jego rozumienie i wyjaśnianie, samodzielność studenta w ocenie zjawisk (czynników ryzyka) zachodzących w szkole i środowisku lokalnym, wyjaśnianiu i interpretacji programów profilaktycznych, dociekliwość, otwartość, poziom zaangażowania w rozwiązywaniu problemów, twórcza postawa wobec potrzeby działań profilaktycznych, jako odpowiedzi na

współczesne zagrożenia dzieci i młodzieży.

Literatura podstawowa

1. Balcerek-Kałek B., *Budowanie szkolnych programów profilaktyki*, Warszawa 2003.
2. Gaś Z., *Profilaktyka w szkole*, Warszawa 2006.
3. Szymańska J., *Programy profilaktyczne: podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki*, Warszawa 2002.
4. Zajączkowski K., *Profilaktyka zachowań dewiacyjnych dzieci i młodzieży*, Toruń 1998.

Literatura uzupełniająca

1. Dimoff T., Carter S., *Jak rozpoznać, że dziecko sięga po narkotyki?*, Warszawa 1994.
2. Jędrzejewski M., *Młodzież a subkultury*, Warszawa 1988.
3. Knez R., Słonina W., *Saper – jak rozminować agresję?*, Warszawa 2000.
4. Kosińska E., Zachyra B., *Profilaktyka pierwszorzędowa w szkole: scenariusze zajęć z uczniami*, Kraków 2003.
5. Nowakowski P.T., *Sekty: co każdy wiedzieć powinien*, Tychy 1999.
6. Pasek M., *Narkotyki przy tablicy*, Warszawa 2000.
7. Prejs B., *Subkultury młodzieżowe*, Katowice 2005.
8. Prokop J., *Uwaga rodzice! Sekty*, Warszawa 1994.
9. Wojcieszek K., *Wygrać życie: szkolny program profilaktyki*, Kraków 2002.
10. Vogler R.E., Bartz W.R., *Nastolatki i alkohol: kiedy nie wystarczy powiedzieć nie?*, Warszawa 2002.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr Jarosław Wagner (ostatnia modyfikacja: 06-05-2017 19:20)

Wygenerowano automatycznie z systemu SyllabUZ